

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Practicus De Casibus Summo Pontifici, Episcopis, Et Praelatis Religionum Reservatis

Kiene, Johann Georg

Constantiae, 1629

Caput V. De Iuramento falso in iudicio Regulari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42214

Caput V.

De Juramento falso in
Judicio Regu-
lari.

Synopsis.

- I. Juramenti essentia.
- II. Juramenti divisio.
- III. Alia divisio.
- IV. Juramentum assertorium.
- V. Consuetudo iurandi lethalis.
- VI. Juramentum promissorium.
- VII. Perjurium.
- VIII. Promissorii iuramenti obligatio.
- IX. Interpretatio iuxta mentem iurantis.
- X. Amphibologica locutio.
- XI. Processus Regularis.
- XII. Via accusationis.
- XIII. Inquisitio generalis & specialis.
- XIV. Ex.

XIV. Ex.

XIV. Exceptio de crimine occulto.

XV. Superiorum processus de Religiosis.

XVI. Corollaria de iudicio Regulari.

I. Ut iuramentum virtutis, ac Religionis actus efficiatur, iure diuino & naturali requirit. 1. Veritatem, vt nimirum non iuretur falsum. 2. Iudicium, nè leuiter, sed ex necessaria causa & discretè iuretur. 3. Iustitiam, vt non iuretur, nisi quod licitum est, & iustitiæ consentaneum: cum enim Deus, qui est summa veritas & iustitia per iuramentum in testem aduocetur, necessario requiritur, vt pro eius reuerentia iuramentum de re vera, iusta ac æqua, atque cum debita circumspectione & maturo iudicio edatur. Iuramentum est adtestatio Diuini Numinis, vel inuocatio diuini testimonii ad fidem faciendam, vel promissionem, firmandam.

Less.

*Less. l. 2. c. 42. dub. 1. num. 1. Sayr in
 Clavi Regia. l. 5. c. 4. num. 1. Ex illo
 Hierem. 3. Iurabis, Vivit Dominus
 in Veritate, & Iudicio, & in Iu-
 sticia, atque ita hæc conditiones ad
 iuramenti valorem exiguntur,
 vt quæcunque ex his desideretur,
 iuramentum reddatur illicitum.
 teste S. Thom. 22. q. 89. a. 2. cum com-
 muni. Et sufficit iurantem diui-
 num testimonium saltem virtua-
 liter invocare voluisse, et si for-
 maliter & expressè non cogita-
 rit, neque rationem iuramenti in-
 tellexerit. Imò mortaliter peccat,
 qui iurat se aliquid facturum quod
 sit mortale (etiam contra Reli-
 gionem) abutitur enim iuramen-
 to: Et venialiter, si fuit veniale,
 quod cum proposito exequendi
 iuravit: ad neutrum tamen per-
 soluendum tenetur ex communi
 ratione iuramenti, quod vniuersa-
 lis regula sit: Iuramentū promif-
 forium*

forium non inducere obligationem rei præstandæ, quæ sine causa saltem veniali nequit impleri.

II. Diuiditur. i. Iuramentum in Assertorium, quod adhibetur ad præteritum, vel præsens affirmandum, vel negandum, v. g. iuro per Deum me non conspirasse contra Magistratum, homicidam esse: Et Promissorium quatenus refertur ad præsens animi iudicium, seu propositum de realiqua præstanda, v. g. iuro per Deum me tibi satisfacturum, non lusurum chartis, taxillis &c. 2. In iuramentum, quod fit per simplicem attestationem quâ Deus in testem produci- tur. v. g. testor Deum, Deus sit mihi testis: Et in id, quod per execrationem fit, quo iurans sibi vel aliis malum à Deo vindice inferendum precatur, nisi è vero habeat, quod iurat. v. g. peream, non mouear hinc, Dæmon arripiat, ita
me

me Deus amet, per animam meam *Clavis Regia. cit. e. num. 2. Less. cit. dub. 2* in hisce & similibus formulis non tantum significatur, ut me v. g. amet Deus, si est verum, sed etiam ut non amet, si falsum.

III. Diuiditur tertio in illud, quo testimonium diuinum immediate: & in id quo mediate aduocatur per creaturas [A] quatenus nimirum Deus in illis iudicium suum exercere imploratur, aut quatenus diuina veritas peculiariter elucet, sic iurari solet per sacra Euangelia, id est, per veritatem Dei in eisdem expressam & significatam, aut per Sanctos, qui huius veritatis fuere magistri & sectatores. 4. In solempne cum cum notabili circumstantia & caeremoniis, v. g. coram testibus, notatio, coram Iudice, Prælato, tactis Euangeliis: Et simplex quod caret huiusmodi ritibus, vtriusque

N

quidem

quidem apud Deum eadem vis,
attamen si violetur solemne ma-
ius est peccatum propter scanda-
lum.

[A] Less. cit. Bonacina. t. 2. d. 4. q.
1. p. 2. Tan. cit. qui bene docet nri.
2. in formulis iurandi rationem
habendam consuetudinis, patrie
& communis modi concipiendi,
atq; in illis de quibus dubitatur,
an sint iuramenta, v. g. cum Deo
loquor, per meam fidem, Deus
scit, attendendam iurantis in-
tentionem. Formula vero, in
mea fide, conscientia, in fide
Religiosi, Sacerdotis, aut boni
civis, sicuti ordinariè accipiun-
tur, non præferunt iuramen-
tum, qui enim ita loquuntur
non iurare sed significare laborant
se loqui ex virtute veritatis,
quam vir bonus, Religiosus,
Sacerdos suis verbis ac promif-
sis debet adhibere, & si fallat
pro

pro mendaci reputari non refu-
git. Vide Azor tom. I. lib. XI. Cap.
2. t. l. c. 2. [B] Qui iurat per
creaturas non referendo in Deum,
sed per ipsas quantum potest ve-
ritatem confirmat graue quidem
per se peccatum (quod ad blasphemiam infidelitatis reducitur)
committit, non tamen proprie
iuramentum, nisi forte tale e-
stimetur ex falsa persuasione
iurantis.

IV. Iuramentum Assertorium,
quà simplex, quà solemne de re
præsenti, vel præterita deliberato
animo enuntiatum, si falsum sit,
est peccatum mortale periurii in
quacunque materia siue magna
siue parua. *Clavis Regia. l. 5. c. 4.
n. 14. Tan: cit. n. 9 cum S. Th. 22.
q. 98. a. 3. ad 2. dicente, eum
peccati mortalis reum argui, qui
iocosè, serio, vel ex lapsu linguæ*

N 2

peieret,

peieret, dummodò aduertat se iurare & falsum esse quod iurat. Deus enim nunquam sine graui iniuria in testimonium falsitatis adducitur, & æquè Deum offendit, qui eum mendacii siue iocosi seu serii testem arcessat & aduocet. *Azor. cit cap. 4. q. 1.* quod idem benè citati docent de eo qui dubitat verumne sit an falsum, & sine omni circumspectione iurat, nisi fortè inaduertentia iudicii de mortali purget.

V. Qui consuetudinem habet iurandi vel iungendi mendacia cum iuramento peccat mortaliter [A] nisi moralem adhibeat diligentiam prauam consuetudinem expellendi [B]

[A] *Bonacina cit. cum communi. p. 13. num 4. quod versetur in proxima occasione peccandi lethaliter & periculo iurandi falsum æquè ac verum: Nec ille à mortali liberari*

vari videtur, qui habet consuetu-
 dinem iurandi & mentiendi, et-
 iam si non soleat sæpè mendacia iu-
 ramento confirmare, propter mo-
 rale periculum peierandi. [B] tunc
 enim huiusmodi consuetudo desi-
 nit esse voluntaria, nec ipsa per se
 peccatum est, nec inadvertenter
 peierantem mortali maculæ
 culpâ.

VI. Iuramentum promissori-
 um de re graui factum, si absque
 rationabili causa intermittitur, iti-
 dem mortale peritium efficit: si
 nimirum verum, serium & suffici-
 enti ad peccatum mortale aduer-
 tentiâ fuerit editum. Communis a-
 pud Tamm cit. num. 11. Clauis Regia cit.
 num. 26. Azor. cit. c. 5. Less. cit. c. 42.
 dub. 5. Bonacina cit p 14. quoniam
 ita iurans quantum in se est voluit
 Deum testari se non solū imple-
 di animum habere, sed etiam se
 impleturum, nisi iustum impedi-

mentum interueniat. Quare ad iuramentum quod promissioni de opere præstando accedit, vt sit vnde quaque honestum, exigunt, 1. veritatem præsentis propositi de stando promisso, quæ si desit semper committitur periurium mortale. 2. Veritatem ipsius materiæ suo tempore ponendæ, si modo possibilis sit & grauis, tunc itidem periurium lethale fit quando absque rationabili causa prætermittitur.

VII. Periurium verò est mendacium iureiurando firmatũ, quod quadrifariam euenire potest. 1. Cum falsum iureiurando assertitur. 2. Cum promissio in re iusta & bonâ facta & iuramento firmata non completur, vbi veritas deest, non quidem verbo, sed facto. 3. Cum iuramento deest iustitia, id est, quando iurans promittit se iniquum aliquid præ-

præstiturum, v. g. vindictam de
Titio infamatore sumpturum. 4.
Cum desideratur iudicium, quan-
do temere & inconsideratè iura-
tur. Priora duo rationem periuri-
rii propriè nanciscuntur: Poste-
riora autem respectu periurii in-
cauti, temerarii aliquo modo ad
periurium propriè dictum reuo-
cantur. *Azor. cit. 12. q. 3.* & de
periurii pœnis quâ Canonicis,
quâ civilibus ibidem à q.

VIII. An prætermittens iu-
ramentum promissorium de re
parui momenti peccet mortaliter,
v. g. Religiosus, sæcularis &c.
cum iuramento promisit se sin-
gulis diebus Psalmum Miserere,
Salutationem Angelicam &c. re-
citaturum, vel pauperibus num-
mum daturum.

Respondet i. Caietanus distin-
guendo [A] vel res illa voto iurato

N 3 fir-

firmata est tota materia promissionis, vel tantum pars: si primū, violare ait, iuramentum in re leui esse mortale, v. g. non dixisse psalmum integrum, vel distribuisse assem: si secundum: negat, mortale committi, sed tantum veniale, v. g. si promisti 3. aureos & solutione assem deneges, aut versiculū prætereas. Respondent alii 2. generatim tantum esse veniale intermisserem leuioris momenti. 3. alii itidem docent semper esse mortale si quis transgrediatur iuramentum de re parua seriò promissa.

[A] *Apud Azor. cit c 5. q. 3. Iess. cit dub. Bonacinamp. 14 num.*

2. [B] *Clavis Regia cit c 4. n. 28.*

Et complures docent si angere iuramentum de re leui susceptum, dummodò, qua do iurauit, animum habue it implendi, esse tantum veniale quod paruitas materiæ

riæ excuset à mortali in omnibus
diuinis & humanis legibus *vetis-*
que c apud eosdem complures.

Respondeo 4. cum veriori, si
constat rem exiguam promissio-
nis esse quandam partem, non
committi mortale periurium,
quamuis tota non solvatur, quod
Deus non adducatur in testimo-
nium falsitatis, res enim præstatur
absolutè, adeoque iuramento fir-
satis, et si in recitatione, v g psal-
mi vnus versiculus omittatur, aut
in solutione trium aureorum ba-
zrus negetur. [A] In autem fran-
gitur iuramentum absq; iusta cau-
sa de præstanda re exigua quæ to-
tam materiam promissionis com-
pleat, satis probabiliter dicitur
committi periurium mortale, per-
inde enim videtur Deum in paruis
ac magnis rebus testem falsitatis
invocare [B] et si contrarium pro-
babilius conferi debeat. [C]

N 5

[A] *Ita*

[A] Tann. cit. & sequitur ex sententia secunda. [B] Clavis Regia. no. 28. Bonac. cit. num. 2. Less. cit. Qui iureiurando aliquid promittit ipso affectu & quantum potest facit Deum testari se promisso staturum. ergo si non præstat, dum potest, arcessit Deum tanquam testem falsum. Neque verò iuramentum hoc promissorium rem respicit tanquam propriam & immediatam materiam, quatenus est magni aut parvi momenti, multum vel parum utilis homini, sed quatenus vera & adnexum habet diuinum testimonium, adeoque obligatio non desumitur à paruitate aut magnitudine materiae, sed ex veritate: atqui omnes veritates, tam de re parua quam magna, nituntur eodem diuino testimonio, ergo eiusdem rationis est in re parua magna Deum testem falsi arcessere. Et longè ali-

aliter in legibus humanis aut votis præsertim vsuuenit, quæ cum concernant honorem Dei, potest in re parua leuiter lædi, in iuramento autem principaliter attenditur veritas, quæ si desit, grauis iniuria Deo irrogatur, cum iurans censeatur Deum falsi testem inuocare. [C] *Tann. cit. m.* 25. vbi à mortali excusat consuetas fœminis aliisque plebeis iuramenta.

IX. Collige iuramenti obligationem iuxta mentem & intentionem iurantis esse interpretandam, quæ soles in dubio pro iusta ac legibus conformata reputari: Sic iuramentum de celando secreto factum, est tenendum, nisi in alterius detrimentum cedat: aut de obseruatione statutorum iuramentum extenditur ad licita & vsu recepta, non
abro

abrogata, vel postmodum con-
denda, nisi expressim in eadem
iuravit: Item qui iuramento con-
firmavit se non petiturum dispen-
sationem, aut eâ etiam obtenta
non vsurum, poterit, si res exi-
gat, à Superiore petere & vsurpa-
re datam &c. *Azor. cit. 8 q. 17.*

X. Quæres 2. vtrum menda-
cium, & periurium comittat qui
profert verba in alium sensum aut
amphibologicè, quàm iudex con-
cipiat. Resp. 1. si verba ex sua im-
positione duplicem sensum ha-
bent, non committi mendacium,
vel periurium in alio sensu quàm
iudex aut audientes percipiunt,
vsurpare. Resp. 2. eum, qui sua
spontè iurare paratus, vel legitimè
ad iurandum compellitur, mo-
tiferè peccare, si ad alienum sensum
verba detorqueat, aut iuret, quod
maximè valet in iudiciis & con-
tra.ibus, nè violetur obedientia.

Su-

Superioribus debita & iudicium
peruertatur, & grauis deceptio
partis amoueat. Resp. 3. Si
quis iniuste, v. g. non à suo iudice,
aut iuridicè legitimeque ad iura-
mentum edendum, vel respon-
dendum adigitur, aut aliàs iustam
habeat causam celandi mentis ar-
cana, non peccat lethaliter vtendo
ambiguâ oratione, seu retentâ in-
mente restrictione, alieno sensu
iurando, imò potest responderi se
nescire, non audiuisset, vidisset, vel
quid huiuscemodi addita restrictio-
ne, vt teneatur dicere. Idem de te-
ste neque à iudice suo, neque legi-
timè interrogato, aut iustam cau-
sam denegandi testimonium ha-
bente, v. g. nè incidat in ingrati-
am potentis familiæ, aut aliud graue
malum subire debeat. *Less. cit. dub.*
9 Bonac cit p. 12. Clau. Reg. cit nu. 24.
de ambigua oratione constat ex
communi, qui enim non tenetur

re-

respondere potest orationem in diuersum ab interrogantis intentione sensum efformare, eumq; si necessitas, vel utilitas honoris, rei familiaris, vel iniusta inquisitio postulet, iuramento confirmare. Itaque aliquis non iuridicè interrogatus, potest respondere non feci, mente addendo hoc die, in publico, coram testibus, tali circumstantia. Non habui compli- ces, sub audiendo in alio scelere aut amphibologica oratione. *Less. sit. dub. 11. Bonac. Nau. c. 12. à num. 3. Azor. l. 11. c. 4. q. 5. vbi benè monet, cessante iniuria, nefas esse verbis vti ambiguis, & longè deterius, si aliter verba, quam illi qui nos iure rogant, idest, in alio sensu promamus. Sa V iuramentum & harum restrictionum vsum, nec adeò tutum nec etiam insegurum iudicat.*

XI. Cæterum Iudicii Regu-
larium

larium processus easdem ferme
conditiones exigit, quas sæcula-
rium iuridici processus, vel enim
fieri debet per viam accusationis,
cum aliquis spondet se obiecta
probatum: vel per viam denun-
tiationis, in qua denuntians cri-
men non vult suscipere onus pro-
bandi: & duplex est; alia Euange-
lica, quæ tendit ad emendationem
Fratris seu proximi, & fit Superio-
ri tanquam Patri: alia Iuridica spe-
ctans criminum punitionem, ma-
li damniq; cautionem ob bonum
commune, & fit superiori tanquam
iudici Vel via Inquisitionis, quan-
do iudex seu Superior ex officio
procedit ad purgandū prouinciā,
locumque suæ iurisdictioni subie-
ctum reformandum, vel ad inue-
stigandum: & trifariā contingit.
1. Generaliter, cum iudex, aut Su-
perior in specie, nec personam, nec
crimen exprimit, sed generatim
tan-

tantum inquit, an fiat aliqui in
 Communitate poenâ digni, ser-
 uentur leges, an de nullo sit fama,
 vel grauis suspicio super crimine.
 2. Specialiter, cum de certa perso-
 na & crimine quaeritur, v. g. an Ti-
 tius commiserit furtum, Simoni-
 am, cor spuationem excitarit. 3.
 Mixtum, cum vel specialiter quo-
 ad crimen utpotè euidentis & pu-
 blicum, & generaliter quoad per-
 sonam ignotam inquiritur, vel
 specialiter de persona, cum gene-
 ratim de scelestis diffamarâ, & ge-
 neraliter de crimine utpote igno-
 to. *Ex cap. Qualiter & quando de Ac-*
cusationibus. Less. l. 2. c. 29. dub. 12.
& 13. Fann. d. 4. de Iustitia. q. 4. dub. 4.
Cian Reg. l. 12. c. 10.

X. l. Per viam accusationis
 protestum productorum, ipsius-
 que accusati interrogatione suffi-
 cit ipsa criminis delatio [A] in via
 vero iudicis denunciationis de-
 ficiente

ficiente teste [B] potest quidem generaliter inquiri sed nec ipse reus nec alii de reo speciatim interrogari possunt, nisi fortè accusationem suppleant indicia alia, v.g. infamia.

[A] Communis s. Thom. q. 67. a. 3.

& q. 69. a. 2. imò equitas naturalis talem processum postulat, ut & rei & Communitatis bona in-

violabiliter afferuentur ut verò iuridicè interrogetur reus. sufficit semiplena probatio, quàm præstat unus testis omni exceptione maior

[B] testis debet esse distinctus ab accusatore. Sa. V. A. Et in iudicialibus. de modo procedendi num. 3. ait contra aliquem non procedi sine accusatore vel infamia quæ sit velus accusatio, nisi principe iubente vel scandalo, periculo aut bono Communitatis exigente: æquivalet autem accusationi evidentia facti & manifesta indicia.

XIII. Ad

XIII Ad Generalem [A] aut
 Specialem, quoad crimen notori-
 um [B] inquisitionem non requi-
 ritur, sicuti in speciali contra per-
 sonam, quæ tendit ad criminis
 punitionem [C] præcessisse infamiam,
 sed sufficit ipsum iudicis
 officium.

[A] Est communis, & patet ex Cap.
 pernitiosa. 1. de officio iudicis or-
 dinarii, ubi iniungitur Prælatu
 Ecclesiasticis & Superioribus, ut
 Visitaciones & inquisitiones su-
 per adulteriis. aliisque sceleribus
 instituant. Nec tamen confe-
 ssum tenentur rogati, aut reus sub
 comminatione censura, vel iura-
 mento manifestare occultum ma-
 lesactorem, nisi propter huiusmodi
 crimen infamia labores. Less. ex
 S. Th. cit. q. 69 a 2. Soto de regenda
 do & reserendo secreto, membro.
 296 & cap Qualiter & quan-
 do, de Accusationibus.

[B]

[B] Less dub. 14. num. 1. cum
 Innocent in Cap. Bona. 1. de ele-
 ctione nu. 4. [C] S. Th q 70. a 1.
 aliisq; communiter in Cap. Inquisi-
 tionis § Tertia de accusationi-
 bus. in quò respondetur nullum esse
 pro crimine super quo nò labor et
 infamiã, puniendum, nec deposi-
 tiones recipiendas, cum inqui-
 sitio solummodo super iis fieri de-
 beat, de quibus clamores alii
 qui precesserunt. Ex Cap.
 Cum oportet. Cap. Qualiter.
 2. de accusat. debet enim iudex
 ex scientia publica, id est, vel
 per accusationem vel confesio-
 nem rei in iudicio, vel per infamiam
 aut facti evidenciam, in
 conspectu iudicis, vel coram mul-
 tis patrati: procedere alioquin dela-
 tores cõtra iustitiam peccant occul-
 tum crimen detegendo, cum enim
 nequeat probari, nequit etiam pu-
 niri, proinde ex revelatione sola
 sequitur

sequitur infamia, nisi non tam rei emendatio & punitio, quam mali amotio spectetur, sic licita est denuntiatio etiam si non praecesserit infamia.

XIV. Excipe 1. C. Quando reus crimen occultum in iudicio, non coram multis, v. g. coram solo iudice vel notario fuerit confessus, secus est si confiteretur extra iudicium, nisi subsequeretur infamia (etsi in praxi contrarium ferueret, teste Less. cit. num. 124 & dub 17. num. 157.) iuxta Cap. Postquam de accusat. in 6. quod huiusmodi confessio importet notorium iuris. 2. Quando iudici per generalem inquisitionem innotuit autor criminis siue benè, siue malè fuerit per testes manifestatus Ex communi. Less. dub 15 num 125. 3. cum delictum in iudicio patratum v. g. testis falsum deponit, accusator calumniatur, praevocatur, tergiuersatur.

4. la

4. In crimine hæresis & Apostatiæ,
in quibus sine accusatore vero, aut
ficto (qui suppleat vicem) aut in-
famiâ inquiritur 5. in omni crimi-
ne læsæ Maiestatis humanæ 6.
Cum Domino occiso, vel nauis
submersâ contra seruos, vel nau-
tas inquiritur, aut est suspicio po-
puli, vel Communitatis contra a-
liquem. *Less. cit. dub. 15. cum Nau. a-
lusq. vide.*

V Superiores Clericorum
& Religiosorum non possunt cõ-
tra subditos in grauibus crimini-
bus procedere, sine accusatore for-
mali, vel virtuali, aut iudiciali or-
dine sine tamen strepitu vel figu-
ra iudicii. *Cum S. 1. hom. 22. q. 33. a. 7.
ad 4. & 5. Soto in Relectione de regendo
& retegendo secreto, membro 2 q. 6. sub
finem, aliisq. Clavis Reg. l. 12. c. 11. n. 20.
quod ius naturæ de celandis oc-
cultis & famâ proximi asserendâ,
non minus obliget aduersus Cle-
ricos*

rices & Religiosos, quam aduer-
 sus alios, imò tanto magis, quãto
 eorum fama aestimatur pretiosior,
 & infamia maius scãdalum gene-
 rat. In leuiorum autem criminum
 denunciatione, cuiusq; Religionis
 vltus inspiciendus, quæ non tantã
 requirit probationem vel infami-
 am, sed iuxta prudentiam Super-
 riorum solã rei veritate inspectã
 procedunt & corrigunt sine stre-
 pitu & iudiciali tumultu. *Vti bene*
Tann. cit. nu. 88. ex Less. dub. XVII.
num. 170. monet, apud Regulares
 modum iuridicum non esse, tam
 strictè obseruandum, & colligitur
ex Cap. Qualiter. 2. de accusat quan-
 quam maximè cauendum nè re-
 merè insones in suspensione gra-
 uioris criminis adducantur, tum
 nè ledatur bona Religiosorum fa-
 ma ac aestimatio, cuius ius nun-
 quam amiserunt, & viro ipsius
 Religionis plurimum interest, fa-
 mam

mam inuiolatam seruari, tum ob
 scādalu, quod facile nasci solet ex
 talium criminū suspicione, intel-
 lige v. g. lapsum carnis, conspira-
 tionē, murmurationē & id genus
 compluria quibus nostra Statuta
 grauiorem, vel grauisimam poe-
 nam imponunt. *An & qua de causa*
possit quandoq; pratermissā admonitione
testiumq; inductione quodlibet peccatum
immediatē Prælato denuntiari, vide
Tann. d. 2. de Spe & Charitate. q. 5.
dub. 4. & 5. Bann. in 22. q. 33. In-
 terim certum est Religiosos non
 minus, quàm sæculares serua-
 re ius ad famam, & leges chari-
 tatis communes esse omnibus,
 expeditque publicè ac priuatim
 bonam cuiusque famam teme-
 rè non lædi, & nisi per Consti-
 tutiones, aut Regularia Statuta
 huiusmodi resignatio & proprii
 iuris cessio sit introducta, ordi-
 nem correctionis fraternæ sub
 præce-

præceptum cadere, etiam clare
 colligitur ex *Regula S. P. N. Augusti-
 ni. c. 1. de correctione ac denunciatione.*
 & *Luce 17 v. 15* Si peccauerit in te
 frater tuus, increpa illum & *Matt.*
18. v. 15 Si autem peccauerit in te
 frater tuus, vade & corripe eum in-
 ter te & ipsum solum. Vbi in te, vel
 idem est, quod coram te, seu scien-
 te te, hoc ipso enim sua natura
 peccatum ostendit, quod cogno-
 scitur: vel ex paritate rationis ad
 quodlibet peccati genus accom-
 modari debet.

XVI. Collige 1. per iudicium
 Regulare intelligi quodlibet iu-
 dicium forense; quod secundum
 leges, vel Canones in foro, qui so-
 let dici actus legitimus duarum
 personarum sub eodem iudice &c.
iuxta Cap. Forus. de verb. sign. Atque
 excluduntur iudicia privata per
 conuentiones, vel arbitria parti-
 cularia. 2. Tunc à Religioso fal-
 sum

sum iuramentum in iudicio Regulari committi, adeòque casum reseruarum incidere, quando iuridicè & legitimè à Prælato, tam in generali, v g. Visitatione annua, quam in particulari proprii Abbat-
tis examine interrogatus sub iuramento veritatem negat, aut falsum testimonium contra aliquem fert *Vide plura apud Cypr lect paran.*

15. fol. 623 Suar. cit t. 4. l. 2. c.

13. n. 7 & Statuta nostra,

dist. 3. cap. 9.

O Caput